

2010 m. balandis Nr. 3 (30)

VALSTYBINĖ DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJA – tai Lietuvos Respublikos Vyriausybės įstaiga, įkurta 1997 m. Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1996 m. spalio 10 d. nutarimu „Dėl Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos įsteigimo“. Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija nagrinėja asmenų skundus, tikrina asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, konsultuoja duomenų valdytojus ir subjektus, tvarko Asmens duomenų valdytojų valstybės registrą, teikia pasiūlymus valstybės ir savivaldybių institucijoms bei įstaigoms dėl asmens duomenų tvarkymo, apsaugos, vykdo kitas įstatymu priskirtas funkcijas.

Naujienu biuletenyje vartojamos santrumpos:

VDAI – Valstybinė duomenų apsaugos inspekcija, ADTAI – Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatymas

VALSTYBINĖJE DUOMENŲ APSAUGOS INSPEKCIJOJE

Geroji vaistinių praktika gali sukelti grėsmę ypatingų asmens duomenų saugumui

Papildyti Geros vaistinių praktikos nuostatai gali sukelti grėsmę ypatingų asmens duomenų saugumui. 2010 m. vasario 17 d. Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministro įsakyme nurodoma, kad prieš išduodant kompensuojamąjį vaistinį preparatą arba kompensuojamąją medicinos pagalbos priemonę, gyventojams skirtame kompiuterio monitoriaus ekrane turi būti pateikta informacija apie visus tos pačios veikliosios medžiagos kompensuojamuosius vaistus, kad gyventojas galėtų išsirinkti tinkamiausius.

VDAI perspėja, kad pagal šiuos reikalavimus ekrane rodomi duomenys gali būti gerai matomi ne tik vaistus perkančiajam, bet ir kitiems eilėje stovintiems ar vaistinės patalpose esantiems asmenims. Lietuvos Respublikos asmens duomenų teisinės apsaugos įstatyme (toliau – ADTAI) nurodoma, kad duomenys, susiję su žmogaus sveikata, yra priskiriami ypatingiems asmens duomenims ir neturėtų būti prieinami jokiems tretiesiems asmenims. Minėtame įsakyme nustatytas reikalavimas gali sudaryti sąlygas vaistinėse pažeisti teisę į asmens privataus gyvenimo neliečiamumą.

Papildyti Geros vaistinių praktikos nuostatai nurodo, kad gyventojams skirto kompiuterio monitoriaus ekrano matmenys turi būti ne mažesni kaip 25 cm x 32 cm (17 colių), ekrano rezoliucija – 1024 x 768. ir tokie ekranai turi būti įrengti kiekvienoje kompensuojamųjų vaistinių preparatų ir kompensuojamųjų medicinos pagalbos priemonių išdavimo vietoje taip, kad gyventojas galėtų lengvai perskaityti ekrane pateikiamą informaciją.

VDAI parengė ir Lietuvos Respublikos sveikatos apsaugos ministerijai, Nacionalinei vaistų prekybos asociacijai, Nepriklausomų farmacijos įmonių asociacijai bei 6 įmonėms, valdančioms didžiausius vaistinių tinklus, išsiuntė raštą, kuriame atkreipiamas dėmesys į šią problemą. VDAI primena, kad vaistinės, atsižvelgdamos į savo vidaus taisykles, patalpų išdėstymą ir kitas aplinkybes, turėtų užtikrinti, kad nebūtų pažeidžiami ADTAI reikalavimai.

Plačiau su VDAI parengtu raštu galite susipažinti sekdami šia nuoroda:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=754>

Mykolo Riomerio universiteto studentams buvo pristatyta VDAI veikla

Balandžio 26 d. su VDAI veikla ir darbo principais susipažino grupė M. Riomerio universiteto studentų. Viešojo administravimo studijų programos pirmakursiams VDAI direktorius A.Kunčinas perskaitė pranešimą „Ar sulauksime 1984-ųjų?“ Susitikimo metu buvo aptartos privatumo alternatyvos, visuomenės raida žinių ekonomikos link, vertybių kaita, nagrinėtas viešumo ir privatumo santykis valstybės tarnyboje ir privačiame gyvenime.

Studentai buvo supažindinti su VDAI struktūra, skyrių veikla ir Inspekcijos pasiektais rezultatais. Buvo pristatytos reguliariai vykdomos reprezentatyvios apklausos, atskleidžiančios kaip pastaraisiais metais kilo žmonių informuotumas duomenų apsaugos srityje.

LIETUVOJE**Savivaldybėse atliktų tikrinimų dėl asmens duomenų skelbimo interneto tinklapiuose rezultatų apibendrinimas**

Atsižvelgiant į tai, kad 24 savivaldybės savo interneto svetainėse skelbė asmenų, įrašytų socialinio būsto laukiančiųjų eilėje, sąrašus ir juose esančius asmens duomenis, VDAI, siekdama nustatyti savivaldybių interneto svetainėse skelbiamų asmens duomenų tvarkymo teisėtumą, šiose savivaldybėse atliko prevencinius patikrinimus.

Nustatyta, kad visos savivaldybės interneto tinklapyje viešai paskelbdamos asmens duomenis nesant asmens duomenų teisėto tvarkymo kriterijui, pažeidė ADTAĮ 5 straipsnio 1 ir 2 dalis. Dvi savivaldybės nurodė, kad asmens duomenų skelbimą savo internetinėse svetainėse nutraukė.

Asmenų įrašymą į socialinio būsto laukiančiųjų eiles reglamentuoja Lietuvos Respublikos Valstybės paramos būstui įsigyti įstatymas, tačiau jame nėra įtvirtintos pareigos savivaldybėms skelbti asmenų, įrašytų socialinio būsto laukiančiųjų eilėje, sąrašus su asmens duomenimis.

Tikrinimo metu Savivaldybės nurodė, kad interneto svetainėse skelbė asmenų sąrašus remiantis Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2003 m. vasario 3 d. nutarimo Nr. 176 „Dėl asmenų (šeimų), įrašytų į eiles valstybės paramai gauti pagal Lietuvos Respublikos Gyventojų apsirūpinimo gyvenamosiomis patalpomis įstatymą, įrašymo į asmenų (šeimų), turinčių teisę į socialinį būstą, sąrašus pagal Lietuvos Respublikos paramos būstui įsigyti ar išsinuomoti įstatymą tvarkos“ 5 punktu, kuriame nustatyta, kad asmenims (šeimoms), įrašytiems į šiuos sąrašus, per 30 kalendorinių dienų turi būti pranešta apie tai raštu, turi būti nurodytas sąrašo pavadinimas ir jų vieta sąrašė. Informacija apie šiuos sąrašus turi būti skelbiama viešai. Tačiau ir minėtas nutarimas taip pat neįtvirtina savivaldybėms pareigos skelbti laukiančiųjų sąrašus su asmens duomenimis. Inspekcijos nuomone, savivaldybės turėtų skelbti informaciją apie tai kokie sąrašai yra sudaromi, kokia tų sąrašų sudarymo tvarka ir pan., bet ne sąrašuose esančių asmenų asmens duomenis.

Tikrinimo metu nustatyta, kad 5 savivaldybės iš viso neinformavo duomenų subjektų apie jų asmens duomenų paskelbimą savivaldybės interneto svetainėje, o 16 Savivaldybių informavo duomenų subjektus tik apie tai, kad šeimų ir asmenų, turinčių teisę į savivaldybės socialinį būstą ar jų sąlygų pagerinimą, sąrašai skelbiami savivaldybės interneto tinklalapyje, tačiau duomenų subjektai nebuvo informuojami, kad sąrašai bus skelbiami su asmens duomenimis, nebuvo pateikiama informacija kam ir kokiais tikslais teikiami duomenų subjekto asmens duomenys ir kita ADTAĮ 24 straipsnio 1 dalyje nurodyta informacija.

Savivaldybėms pateikti nurodymai:

- nutraukti asmenų, įrašytų socialinio būsto laukiančiųjų sąrašuose, *asmens duomenų (įskaitant ir ypatingų asmens duomenų) skelbimą* savivaldybių interneto svetainėse arba įdiegti tokias priemones, kad su savo asmens duomenimis galėtų susipažinti tik pats duomenų subjektas arba kiti tokia teise turintys asmenys;
- asmenis, įrašomus į socialinio būsto laukiančiųjų sąrašus, informuoti apie jų asmens duomenų tvarkymą ADTAĮ 24 straipsnio 1 dalyje nustatyta tvarka;
- pateikti Inspekcijai pranešimą dėl išankstinės patikros dėl asmenų, įrašytų socialinio būsto laukiančiųjų sąrašuose, *ypatingų asmens duomenų tvarkymo automatinio būdu* vadovaujantis Išankstinės patikros atlikimo taisyklėmis, patvirtintomis Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos direktoriaus 2006 m. vasario 2 d. įsakymu Nr.1T-6 (Žin., 2006, Nr.18-653; 2009, Nr.11-447).

Plačiau su tikrinimų rezultatų apibendrinimu galite susipažinti čia:

<http://www.ada.lt/index.php?lng=lt&action=page&id=763>

Gaunantieji 2 proc. paramą prašo pateikti įrodymus

Valstybinę duomenų apsaugos inspekciją (toliau – VDAI) pasiekia skundai, jog dalis organizacijų, gaunančių 2 proc. nuo pajamų mokesčio paramą, kaip įrodymą prašo pateikti užpildytos paramos teikimo formos kopiją. Taip pat neretai prašoma ir užpildyto originalo, kurį paramos gavėjas pats pasižada paštu išsiųsti Valstybinei mokesčių inspekcijai (toliau – VMI). Paramos teikimo formoje prašoma pateikti asmens kodą, vardą, pavardę, adresą, telefono numerį ir el. pašto adresą. Tai svarbūs asmens duomenys, todėl VDAI nerekomenduoja šių formų perduoti jokioms trečiosioms šalims.

VDAI pritaria VMI išreikštai pozicijai, kad patogiausia ir saugiausia prašymą pervesti iki 2 proc. pajamų mokesčio sumos paramai pildyti internetu arba siųsti ar įteikti VMI specialistams asmeniškai. Tokiu atveju žinosite, kad prašymas pasiekė adresatą.

VDAI taip pat primena, kad Lietuvos Respublikos įstatymai numato galimybę paramą skirti anonimiškai. Parama tai kiekvieno mūsų asmeninis sprendimas, todėl nusprendus ją teikti, neturėtų būti reikalaujama dar ir įrodymų.

EUROPOS SAJUNGOJE

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno internetinė svetainė jau vokiečių kalba

Europos duomenų apsaugos priežiūros pareigūno (EDPS) biuras praneša, kad paleista trečioji internetinės svetainės versija vokiečių kalba. Ji papildys jau esančias versijas anglų ir prancūzų kalbomis.

Beveik visos svetainės skiltys jau išverstos, o netrukus vokiečių kalba pasirodys ir likę įrankiai, tokie kaip žodžių rodyklė. Nuo šiol svarbiausi dokumentai – pranešimai spaudai, naujienos ir nuomonės dėl duomenų apsaugos – taip pat bus pateikiami vokiečių kalba.

Tikimasi, kad šis patobulinimas leis platesniam ratui suinteresuotų ES piliečių ir su duomenų apsauga susijusių institucijų sekti duomenų apsaugos aktualijas Europos lygiu.

Su naująja svetainės versija galite susipažinti šiuo adresu

<http://www.edps.europa.eu/EDPSWEB/edps/EDPS?lang=de>

4-oji *PrivacyOS* konferencija

Balandžio 12-13 dienomis Oksforde, Didžiojoje Britanijoje įvyko ketvirtoji ir paskutinė projekto *PrivacyOS* konferencija. VDAI šiame projekte dalyvauja partnerio teisėmis. Ketvirtoji konferencija yra paskutinė projekto priemonė, atitinkanti bendrą projekto tikslą – kurti ilgalaikį bendradarbiavimą teminiame tinkle, atsižvelgiant į svarbiausius asmens duomenų apsaugos politikos tikslus. Konferencija buvo skirta IT srities produktų gamintojams ar paslaugų teikėjams, teisininkams ir technologijų kūrėjams, taip pat buvo kviečiami duomenų apsaugos institucijų ir nevyriausybinių organizacijų atstovai.

Paskatinti sėkmingos ankstesnių konferencijų patirties ir palankaus grįžtamojo ryšio, projekto vykdytojai tęsė tradiciją ir konferenciją organizavo pagal atvirosios erdvės metodą. Bet kuris konferencijos dalyvis galėjo pateikti darbotvarkei savo temas, o atvira erdvė suteikė galimybę renginio metu vietoje kurti sesijas, aptarti visas dalyvių pageidaujamas idėjas, jas nagrinėti atsižvelgiant į bendrą visų interesą, gvildinti visiems rūpimus klausimus, diskutuoti.

Ketvirtojoje *PrivacyOS* konferencijoje buvo diskutuojama apie profiliavimą, jungtis ir tikslumą. Keletas temų: „Profiliavimas teikiant elektronines paslaugas“ (angl. *Online profiling and targeting of users*); „Privatumas kiborgams“ (angl. *Privacy for cyborgs*); „Susirūpinimas dėl privatumo socialiniuose tinkluose“ (angl. *Privacy concerns, Design and Data Protection in the context of Online Social Network Services*); „Skaitmeninė televizija – kas ką stebi?“ (angl. *Digital TV – who is watching whom?*); „Nauji Facebook privatumo politikos pakeitimai + Ana Maria Chavez byla“ (angl. *Facebook's recent Privacy Policy changes + The 'Ana Maria Chavez' case*).

Iš Lietuvos konferencijoje dalyvavo trys VDAI darbuotojos, perskaičiusios pranešimus „Profiliavimas farmacijoje“ (angl. *Profiling in Pharmaceutical*). „Asmens duomenų tvarkymas mokumo vertinimo ir

įsiskolinimo valdymo tikslais (Lietuvos pavyzdys)“ (angl. *Data processing for the purposes of assessing solvency and managing debt (Lithuania's example)*) ir „Elektroninės valdžios paslaugos Lietuvos piliečiams“ (angl. *E-Government services for Lithuanian citizens*).

Šiuo metu vyksta projekto rezultatų vertinimas bei viešinimas. Šiuo tikslu gautomis lėšomis VDAI parengė lankstinuką „Asmens duomenų apsauga stebėjimo sistemose“, bei ruošia internetinės svetainės atnaujinimą. Taip pat Vilniuje rengiama konferencija, kurios metu bus pristatytos projekto išvalgos, svarbiausi projekto metu aptarti dalykai, kitų šalių patirtis ir geroji praktika. Konferencija numatoma gegužės pabaigoje.

Tarptautinės duomenų apsaugos telekomunikacijose ir medijose darbo grupės 46-asis susitikimas

Balandžio 15-16 dienomis Granadoje, Ispanijoje įvyko Tarptautinės duomenų apsaugos telekomunikacijose ir medijose darbo grupės 46-asis susitikimas. Jame dalyvavo VDAI direktoriaus pavaduotoja R. Vaitkevičienė.

Susitikimo metu Bulgarija, Estija, Nyderlandai, Lichtenšteinas, Liuksemburgas, Italija, Danija, Belgija, Vokietija, Ispanija, Jungtinė Karalystė, Vengrija, Prancūzija, Slovėnija, Lietuva, Portugalija, Nyderlandai, Graikija, Norvegija, Kanada ir Švedija pateikė rašytines ataskaitas apie šalių pažangą duomenų apsaugos srityje per pastarąjį pusmetį. Taip pat buvo nagrinėtos šios temos: Sunkvežimių duomenų tvarkymas; Stebėjimo technologijos ir privatumas; Pasiūlymas dėl skaitmeninių duomenų apsaugos ir informacijos laisvės chartijos; Mobilumas ir saugumas; Privatumas ir „e-pašto išsaugojimas“; Privatumas ir tarptautiniai standartai; Privatumas socialiniuose tinkluose; Asmens duomenų koncentracija daugianacionalinėse įmonėse; Geosrauto duomenys ir privatumas bei kiti klausimai.

Naujienu biuletenį galite užsisakyti Valstybinės duomenų apsaugos inspekcijos svetainės www.ada.lt skiltyje „Naujienu prenumerata“